REFERENTIE No.: 12730

INFORMATIEKOPIE:

z
dbi,-/pl/ef
zs
doa,-/op
dio,-/pz
dges
dvb
mp

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

AFDELING VERBINDINGEN

's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 180309; 184000-284

ONTVANGEN CODEBERICHT

Kopie No. 22

Dir./Afd.:
Visie:
Ag. No.:
Dossier:

DATUM VAN ONTVANGST: 18 oktober 1958

BESTEMD VOOR: min. v. b.z. [no 6447]

DATUM VAN AFZENDING: 11 oktober 1958

PARAAF/OPM:

AFKOMSTIG VAN: djakarta

p e r k o e r i e r geheim

telkens weer blijf ik kleine aanwijzingen zien van de reeds in mijn 1534 aangegeven verwachtingen aan indonesische zijde van enige toenadering onzerzijds na mijn terugkeer uit nederland. waar zij dat op baseerden is geheel onduidelijk, tenzij zulks voortkwam uit de omstandigheid zelve dat ik ter consultatie werd teruggeroepen. anderzijds moet hetgeen door u aan maramis werd gezegd tijdens zijn afscheidsbezoek als voldoende tegenwicht voor deze ongemotiveerde verwachtingen hebben kunnen gelden.

hoe dit ook zij, ook thans schijnt enig optimisme terzake in indonesische kringen nog niet geheel te zijn vervlogen. men krijgt de indruk, dat de indonesiers ook aan dit geloof willen vasthouden, als het ware als een struisvogelpolitiek, om niet te hoeven overgaan tot het zich volledig realiseren van het feit , dat zij met hun nieuwe irian politiek van vorig najaar de terugkeer van dit eiland niets naderbij gebracht hebben. wel hebben zij zich het nederlandse economisch apparaat toegeeigend, maar dit blijkt in indonesische handen een hollere vrucht te zijn, dan het vooraf van buiten leek. zij hebben daarmede evenwel het laatste pressiemiddel avant gewapende actie, dat zij tegenover nederland hadden doen verdwijnen en beginnen zich eerst nu te realiseren dat zij zich bevinden in een economische crisis, die in de laatste tijd in de algemene belangstelling het irian vraagstuk dreigt te overvleugelen. men mag niet aannemen, dat de indonesiers in het algemeen zelf het direct verband tussen de economische moeilijkheden en de anti-nederlandse acties zien, of zelfs maar zouden willen zien. zij hebben voorts de mogelijkheid om de economische problemen geheel toe te schrijven aan de p.r.r.i en de barterhandel van de buitengewesten, zodat zij in staat zijn voor het ongetwijfeld aanwezige directe verband met de irian actie

1. Op een codeber. mag telegr. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).
2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.
3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht pe. telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

Kenmerk: Hasselman 1605; Hasselman 1612.
©BuZa, archief BZ, ingekomen codetel. Djakarta 1958
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/21957

1. Op een codeber. mag telegr. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).
2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.
3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht, telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

ONTVANGEN CODEBERICHT

Ref. No: 12730

Rubricering: geheim

de ogen sluiten.

dit alles neemt niet weg, dat de benarde economische situatie , welke zich in de laatste weken meer en meer gaat wreken in gebrek aan grondstoffen e.d. de indonesiers noodzaakt om naar buitenlandse hulp om te zien, een hulp , die zij niet uitsluitend van de communistische landen willen of mogen verwachten en waarvoor zij dus ook het westen zullen moeten benaderen. weliswaar stellen de indonesiers het zo voor, alsof de nieuwe investeringswet een grote stap ten voordele van het westen zou zijn - immers de communistische landen investeren niet in het buitenland, zodat deze wet in feite alleen een deur heeft geopend voor het westen (een argument waar vele eerst recentelijk aangekomen westerse waarnemers inlopen) - doch dit alles neemt niet weg, dat deze wet toch maar nauwelijks geschikt geacht mag worden om investeerders aan te trekken. dit geldt te meer niet zolang over de rechtszekerheid vragen blijven bestaan zolang niet een juridische oplossing voor de geconfisceerde nederlandse bezittingen is gevonden.

er zijn dan ook aanwijzingen, dat men in indonesische kringen meer aandacht besteedt aan een regeling van de nationalisatie der nederlandse bedrijven, welke een formele vastlegging van een compensatie zou moeten inhouden. dit zou evenwel een politiek moeilijk te verwerken stap terug ten aanzien van nederland betekenen.

tegelijkertijd worden ook de gevolgen van het wegtrekken der nederlanders meer merkbaar. wanneer dan ook de duitse zaakgelastigde, gelijk gesteld in van royen 733, constateert dat de indonesiers eigenlijk op verschillende plaatsen weer nederlanders zouden willen aantrekken, dan is dat zeker niet geheel ongegrond.

door dit alles is onze positie, zowel als die van de indonesiers in de laatste acht maanden niet onaanzienlijk verschoven. stonden wij in december, vooral ten gevolge van het aantal landgenoten alhier gevestigd, relatief zwak, zo is het veeleer indonesie, dat thans ten gevolge van de economische ontwrichting in een zwakkere positie verkeert. het valt dan ook op hoe regering en pers angstvallig de nederlandse begrotingsstukken bestuderen, ten einde te trachten daarin tekenen van zwakte te vinden en sporen aan te treffen van de grote schade, die indonesie verwacht heeft nederland met de irian actie toe te kunnen brengen. het feit, dat nederland indonesie zonder meer heeft afgeschreven en dat nederland gezien de positie van de betalingsbalans, het nog zo goed

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

Ref. No: 12730 -3-

Rubricering: geheim

maakt, is een ernstige teleurstelling en een aanwijzing voor de overschatting van eigen kracht en invloed, waaraan indonesie zich in het vorig jaar heeft schuldig gemaakt.

in deze wat zielige toestand, waarin indonesie verkeert maakt nederland niet eens gebruik van de gelegenheid om klappen uit te delen. nederland volstaat met een verzoek om betaling van schadevergoeding zonder verdere verwijten. en de klappen, die toch komen, zijn min of meer automatisch , in de vorm van het achteruitgaan van de economie, het sluiten van nog steeds essentiele nederlandse bedrijven, niet uit sentiment of als tegenzet, doch eenvoudig uit economische noodzaak. zo is het de indonesiers zelfs niet gegund zich op te werken tot een hernieuwde, naar zij zouden kunnen menen gerechtvaardigde toorn jegens nederland, aangezien er geen aanwijsbare nederlandse slagen zijn, die op dit ogenblik als een goed argument voor hernieuwde toorn kunnen gelden.

hasselman1605 +++

1. Op een codeber. mag telegr. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).
2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.
3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

1. Op een codeber. mag telegr. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).
2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.
3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

REFERENTIE No.: 12902

INFORMATIEKOPIE:

z
dbi,-/pl,/ef
zs
dvb
daz
jura
mp

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 180309; 184000-284

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST: 25 oktober 1958

BESTEMD VOOR: min. v. b.z.

Kopie No.: 18

Dir./Afd.:
Visie:
Ag. No:
Dossier:

DATUM VAN AFZENDING: 17 oktober 1958

PARAAF/OPM:

AFKOMSTIG VAN: djakarta

per koerier confidentieel

in mijn brief 4832 maakte ik melding van formele overdracht te malang op 15 september j.l. van beheer over c.q. toezicht op 258 nederlandse bedrijven in oost-java door plaatselijke militaire autoriteiten aan centraal oorlogsgezag dan wel aan burgerlijke beheerslichamen. nederlandse directies die - in het bijzonder in industriele sector - dusver vrijwel geen inmenging hadden ondervonden ontvingen bij die gelegenheid opdracht om voorlopig, doch maximaal gedurende een maand, de leiding over hun bedrijven te blijven uitoefenen.

aan deze tijdelijke voorziening is gisteren inderdaad een eind gekomen toen de betrokken directeuren andermaal te malang werden ontboden om te vernemen dat zij uit hun functies waren ontzet, met ingang van 16 oktober tot adviseurs waren benoemd en dat per zelfde datum nieuwe (indonesische) directeuren waren aangesteld, die in den vervolge slechts aan indonesische autoriteiten verantwoording verschuldigd waren en aan wie ieder contact met hoofdkantoren en aandeelhouders in nederland derhalve is verboden.

vermoedelijk in verband met sterk specialistisch karakter dezer vier bedrijven zijn braat, bromo (waar reeds geen nederlanders meer), de industrie en burrough-afdeling van borsumij evenwel (voorshands?) ongemoeid gelaten.

indonesische directeuren benoemd zonder voorafgaand overleg met nederlandse leiding, doch doorgaans blijkbaar wel uit desbetreffende bedrijf afkomstig.

hoofddirectie alhier van lindeteves besloot reeds haar half dozijn uitgezonden krachten in oost java naar djakarta terug te trekken.

ter correctie van vermelde in mijn brief 4832 aanteken dat op 1 september j.l. bij geheel herhaal geheel nederlands bedrijfsleven in oost java nog 90 uitgezonden krachten.

ali sastro kan zich gelukkig prijzen dat deze maatregelen eerst thans, na het v.n. debat, zijn afgekondigd.

hasselman 1612 ++

1027 8 824384 : 1